

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра соціальної роботи та педагогіки вищої школи

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента

Попередження конфліктів в соціальній сфері

(назва освітнього компонента)

підготовки _____ **бакалавра**

(назва освітнього рівня)

Спеціальності _____ **232 Соціальне забезпечення**

(шифр і назва спеціальності)

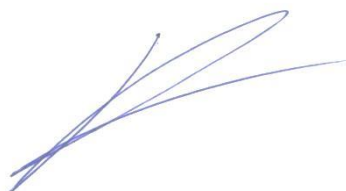
освітньо-професійної програми Соціальне забезпечення

Силабус освітнього компонента «Попередження конфліктів в соціальній сфері» підготовки бакалавра, галузі знань 23 Соціальна робота, спеціальності 232 Соціальне забезпечення, за освітньо-професійною програмою Соціальне забезпечення.

Розробник: Петрук Вікторія Віталіївна, кандидат педагогічних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(доц. Колосок А.М.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи

протокол № 1 від 26 серпня 2022 р.

Силабус освітнього компонента перезатверджено на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи

протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри:

(доц. Чернета С.Ю.)

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	23 Соціальна робота 232 Соціальне забезпечення ОПП Соціальне забезпечення ОС бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів <u>120/4</u>		Рік навчання <u>3</u>
		Семестр <u>5-ий</u>
		Лекції <u>14</u> год.
		Практичні (семінарські) <u>16</u> год.
		Лабораторні _____ год.
ІНДЗ: <u>нема</u>		Індивідуальні _____ год.
	Самостійна робота <u>82</u> год.	
Мова навчання	Українська	

II. Інформація про викладача (- ів)

ППП Петрук Вікторія Віталіївна,

Науковий ступінь кандидат педагогічних наук,

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи

Контактна інформація

Телефон: +380973517506

Електронна пошта: Petruk.Viktorii@vnu.edu.ua

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Освітній компонент «Попередження конфліктів в соціальній сфері» належить до циклу нормативних дисциплін загальної підготовки бакалавра галузі знань 23 Соціальна робота спеціальності 232 Соціальне забезпечення, освітньо-професійної програми Соціальне забезпечення. Вивчається в п'ятому семестрі, формою підсумкового контролю є залік. На вивчення освітнього компонента відведено 4 кредити (120 годин), у тому числі: 14 годин лекційних, 16 год. практичних, 8 год. консультації та 82 год. самостійної роботи.

Вивчення освітнього компонента «Попередження конфліктів в соціальній сфері» сприятиме підвищенню рівня професійної компетентності майбутніх соціальних працівників, їх готовності кваліфіковано і майстерно виконувати свої професійні обов'язки, здійснювати профілактику на основі узагальненого сучасного розуміння сутності конфлікту та конфліктної взаємодії й особливостей протікання соціальних конфліктів у цілому й зокрема конфліктів у соціальній сфері.

2. Пререквізити:

Для освоєння освітнього компонента використовують знання, вміння і навички сформовані у ході вивчення ОК «Основи соціальної роботи», «Критичне мислення в соціальній сфері».

Постреквізити:

Освоєння даного освітнього компонента є необхідним для подальшого вивчення ОК «Основи наукових досліджень в соціальній сфері», написання курсової роботи з технологій соціальної допомоги, кваліфікаційної роботи, виробничих практик.

3. **Мета** - засвоєння здобувачами освіти цілісної системи конфліктологічних знань; формування умінь діагностування конфлікту, його попередження та конструктивного вирішення; формування готовності майбутніх соціальних працівників до міжособистісної безконфліктної взаємодії у професійній діяльності.

Завдання освітнього компонента: мотивувати студентів до ґрунтовного оволодіння конфліктологічними знаннями та вміннями як важливою складовою їх професійної компетентності; розробити алгоритм діагностування конфлікту та складання карти конфлікту; навчити визначати й добирати оптимальні методи профілактики та конструктивного вирішення конфліктів.

4. Освітній компонент спрямований на формування *інтегральної компетентності*

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної діяльності соціального забезпечення або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальних компетентностей

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово у професійній діяльності.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК12. Здатність працювати в команді.

ЗК13. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК14. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК15. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК16. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

фахових компетентностей

ФК4. Здатність використовувати адміністративно-правові механізми призначення та контролю в системі соціального захисту населення.

ФК5. Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

Очікувані програмні результати навчання:

ПРЗ3. Використовувати базові знання про принципи державної соціальної політики та шляхи соціального забезпечення населення.

ПРУ1. Застосовувати методи збору інформації: аналіз документів, опитування та спостереження.

ПРК1. Використовувати усну та письмову комунікацію українською мовою для здійснення професійної діяльності.

ПРК2. Виявляти готовність до взаємодії з колегами по роботі, приймати управлінські рішення в організації роботи виконавців.

ПРК3. Пояснювати актуальні процеси у соціальній сфері та соціальному забезпеченні.

ПРК4. Ефективно працювати як індивідуально, так і у складі міждисциплінарної команди фахівців.

ПРАіВ1. Визначати соціальні проблеми та потреби і причини їх виникнення, тенденції

розвитку, наслідки, соціальний стан певних категорій населення.

Soft skills: вміння налагоджувати міжособистісні контакти; вміння працювати в команді; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та ін.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації: *словесні*: лекція із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація, платформа Zoom, MOODLE, Office 365, вебсервіс Google Classroom), пояснення, розповідь, бесіда; *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація; *практичні*: *вправи*.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом науково-педагогічного викладача; самостійна робота здобувачів освіти: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо), ретроспективний метод.

5. Структура освітнього компонента

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Методи та технології викладання ¹	Форма Контролю ² / Бали
Змістовий модуль 1. Методологічні засади теорії конфлікту							
Тема 1. Предмет соціальної конфліктології як науки Предмет, метод, структура соціальної конфліктології. Основні поняття та категорії соціальної конфліктології. Методи наукових досліджень у конфліктології. Функції соціальної конфліктології в суспільстві.	12	2	-	9	1	лекція-диспут / Zoom, Moodle	РМГ/
Тема 2. Загальна теорія конфлікту Механізми та причини виникнення конфлікту. Стадії протікання. Структура конфлікту. Функції.	13	2	2	8	1	метод круглого столу / Zoom, Moodle	ДС, ДБ/5
Тема 3. Основні типи і види конфліктів Критерії типології конфліктів. Основні види конфліктів	11	-	2	8	1	лекція-диспут / Zoom, Moodle	РЗ/К/5
Тема 4. Сфери розгортання конфліктів. Політичні конфлікти. Соціальні конфлікти. Сімейні конфлікти. Міжетнічні конфлікти. Міжконфесійні	11	-	2	8	1	лекція-диспут / Zoom, Moodle	РЗ/К/5

конфлікти							
Тема 5. Стили поведінки у конфліктній взаємодії та способи вирішення конфліктів Поступка, компроміс, суперництво, ухиляння та співробітництво	11	-	2	8	1	лекція-диспут / Zoom, Moodle	ДС, ДБ/5
Разом за модулем 1	58	4	8	41	5		20
Змістовий модуль 2. Теоретичні основи соціальних конфліктів							
Тема 6. Специфіка соціальних конфліктів. Особливості соціальних конфліктів. Причини виникнення конфліктів у соціальній роботі.	10	2	-	8	-	лекція-диспут / Zoom, Moodle	ДС, ДБ/
Тема 7. Конфліктогени в соціальній роботі. Методи вирішення конфліктів у соціальній роботі. Поняття конфліктогену, типи та аналіз конфліктогенів у соціальній роботі..	13	2	2	8	1	проблемна лекція / Zoom, Moodle	ДС, ДБ/5
Разом за модулем 2	23	4	2	16	1		5
Змістовий модуль 3. Технології управління конфліктами, їх запобігання та конструктивного вирішення.							
Тема 8. Основи управління конфліктом. Теорія і практика управління конфліктом. Стратегії протидії та вирішення конфлікту. Алгоритм управління конфліктом.	12	2	2	8	-	лекція-диспут / Zoom, Moodle	ДС, ДБ/5
Тема 9. Профілактика соціальних конфліктів Попередження і пом'якшення конфліктів. Концепція і технології превентивних дій. Співробітництво та соціальне партнерство. Інституціоналізація відносин у суспільстві. Нормативні механізми функціонування соціальних інститутів.	14	2	2	9	1	лекція-диспут / Zoom, Moodle	РЗ/К/5
Тема 10. Основні технології вирішення конфліктів Технології вирішення і врегулювання конфліктів. Базові основи консенсусу. Юридичні способи	13	2	2	8	1	проблемна лекція / Zoom, Moodle	РМГ/5

врегулювання конфліктів							
Разом за модулем 3	39	6	6	25	2		15
Види підсумкових робіт							Бал
Модульна контрольна робота							60/тести
КР1							30
КР2							15
КР3							15
ІНДЗ (за наявності)							-
Інше (вказати)							-
Всього годин/ Балів	120	14 ³	16 ³	82	8		120/100

Примітки: ¹/ Moodle, Zoom, Office 365 – може застосовуватися одна з платформ або їхній симбіоз для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті у дистанційному режимі, відповідно до Положення про електронний курс навчальної дисципліни у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора

² / Методи та форми контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/РС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

³ У випадку набору здобувачів освіти менше 15 (малокомплектна група) кількість аудиторних годин зменшується вдвічі. Теми не розглянуті аудиторно опрацьовуються здобувачами освіти самостійно.

6. Завдання для самостійного опрацювання

№	Тема	Кількість годин		
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Методологічні засади теорії конфлікту				
1.	Складіть словник основних понять конфліктології в алфавітному порядку	9		
2.	Подайте «Показники соціальної напруженості» у вигляді таблиці: Група показників - Характеристика - Приклади	8		
3.	Охарактеризуйте «Типології конфліктів» у вигляді таблиці: Критерій типології - Типи конфліктів - Приклади	8		
4.	Заповніть таблицю «Види середовища конфлікту» представте Вид середовища – Характеристика - Приклад конфлікту.	8		
5.	Подайте «Стилі поведінки в міжособистісному конфлікті» у вигляді таблиці: Стиль - Характеристика - Приклади ефективності стилю.	8		
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Теоретичні основи соціальних конфліктів				
1.	Виділіть ознаки, які відрізняють часткове розв’язання конфлікту від повного.	8		
2.	Здійсніть самодіагностику власного типу в контексті конфліктних ситуацій	8		
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. Технології управління конфліктами, їх запобігання та конструктивного вирішення.				
1.	Заповніть таблицю «Аспекти управління конфліктом»		8	
	Аспект	У чому полягає		Характер
2.	Заповніть таблицю «Напрямки профілактики конфліктів в організації»			9
	Напрямок	Аргумент «за»	Аргумент «проти»	
3.	Заповніть таблицю «Технології регулювання конфліктів»			8
	Технологія	Зміст	Приклад із соціальної роботи	
	Всього		82	

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти ОК ««Попередження конфліктів в соціальній сфері»» здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового модульного контролю знань згідно «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки». Завдання поточного контролю – перевірка навчальних досягнень здобувачів освіти. Завдання підсумкового модульного контролю – перевірка розуміння і засвоєння здобувачами освіти програмового матеріалу загалом, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання засвоєних знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми ОК тощо. Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою.

Формою контролю вивчення ОК «Попередження конфліктів в соціальній сфері» є залік. Максимальна кількість балів за поточний контроль з освітнього компонента – 100 балів. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, робота в малих групах, індивідуальна робота студентів, виступи на практичних заняттях, участь у дискусіях та дебатах, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначено у таблиці 2 силабуса освітнього компонента. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми. За активність на заняттях здобувач освіти може додатково отримати до 20 % максимального поточного бала, але при цьому сума поточних балів за семестр не повинна перевищувати, як правило, 100.

За рішенням кафедри студентам, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету.

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які визначені силабусом ОК (оцінювання за шкалою від 0 до 100).

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), він має право відпрацювати пропущені заняття на консультаціях за графіком, затвердженим на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи.

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття – на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати відповідну кількість балів, які були визначені на дану тему заняття. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, іспиту заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (в онлайн режимі за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих здобувачами вищої освіти у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проєкту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) освітнього компонента (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки).

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового контролю є залік, що полягає в оцінці знань здобувачів освіти під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом освітнього компонента в діапазоні від 0 до 100 балів. Мінімальна позитивна кількість балів – 60. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів). У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості у вигляді тестових завдань (50 тестових завдань по 2 бали). У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку, як правило, – 100. Тестові завдання складаються відповідно до питань, винесених на залік.

Орієнтовні питання заліку

1. Предмет, метод, структура соціальної конфліктології.
2. Основні поняття та категорії соціальної конфліктології.
3. Методи наукових досліджень у конфліктології.
4. Функції соціальної конфліктології в суспільстві.
5. Механізми та причини виникнення конфлікту.
6. Стадії протікання.
7. Структура конфлікту. Функції.
8. Стилї поведінки у конфліктній взаємодії та способи вирішення конфліктів.
9. Критерії типології конфліктів.
10. Основні види конфліктів.
11. Політичні конфлікти.
12. Соціальні конфлікти.
13. Сімейні конфлікти.
14. Міжетнічні конфлікти.
15. Міжконфесійні конфлікти.
16. Стилї конкуренції та випадки, в яких він застосовується.
17. Стилї ухилення та рекомендації щодо його застосування.
18. Стилї пристосування та ситуації, в яких він найбільш ефективний.

19. Стиль співробітництва та його застосування.
20. Особливості застосування стилю компромісу.
21. Поняття соціального конфлікту в контексті соціальної роботи.
22. Сутність конфлікту як феноменального суспільного явища.
23. Причини конфлікту. Інцидент зіткнення. Конфліктна ситуація. Конфліктні інтереси.
24. Сторони конфлікту. Суб'єкт, об'єкт конфлікту.
25. Мотивація конфлікту. Анатомія конфлікту. Фази конфлікту.
26. Класифікація конфліктів за кількістю учасників, за причинами, управлінським аспектом; за ступенем тривалості і напруженості; за напрямом комунікації.
27. Латентність і агресивність як найважливіші характеристики конфлікту.
28. Фіксування конфліктної проблеми.
29. Головні учасники конфлікту в соціальній роботі.
30. Порівняльний аналіз конфліктної ситуації та позицій учасників конфлікту в соціальній роботі.
31. Конфлікт у соціальній роботі.
32. Аналіз суперечностей у соціальній сфері .
33. Конфліктогени в соціальній сфері: цільові, змістові, корекції та контролю.
34. Теорія і практика управління конфліктом.
35. Стратегії протидії та вирішення конфлікту.
36. Алгоритм управління конфліктом.
37. Попередження і пом'якшення конфліктів.
38. Концепція і технології превентивних дій.
39. Співробітництво та соціальне партнерство.
40. Інституціоналізація відносин у суспільстві.
41. Нормативні механізми функціонування соціальних інститутів.
42. Технології вирішення і врегулювання конфліктів.
43. Базові основи консенсусу.
44. Юридичні способи врегулювання конфліктів.

VI. Шкала оцінювання

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

5 балів - Оцінюється робота здобувача освіти, який має глибокі знання з тем практичних занять. Доповідь змістовна, ґрунтовна та відповідає вимогам. При підготовці до заняття студент використовував творчий підхід, не обмежуючись тільки матеріалами підручника або лекції. Під час практичного заняття студент активно приймає участь в дискусіях та доповнює відповіді інших. Протягом відповіді активно використовує приклади для кращого розуміння матеріалу. Під час заняття вдало поєднує теоретичні знання та практичні вміння з даної дисципліни..

4 бали - Оцінюється робота здобувача освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом за відповідною темою, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, в т.ч. самостійної роботи, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки за умови особистого мультимедійного представлення завдання на практичному занятті.

3 бали - Оцінюється робота здобувача освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом за відповідною темою, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, в т.ч. самостійної роботи, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.

2 бали - Оцінюється робота здобувача освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу за відповідною темою, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень та понять. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.

1 бал - Оцінюється робота здобувача освіти, який при відтворенні навчального матеріалу дає елементарну, фрагментарну відповідь, з початковим уявленням про предмет вивчення, не вміє застосувати теоретичні положення при розв'язанні задач.

0 балів - Оцінюється робота здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом за відповідною темою та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література

1. Барабаш О. Стратегії поведінки в конфліктній ситуації. Підприємництво, господарство і право. 2017. № 3. С. 208–212.
2. Бернадський Б. В. Міжнародні конфлікти : курс лекцій. Київ : Персонал, 2012. 366 с.
3. Ващенко І.В., Кляп М.І. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. Київ: Знання, 2013. 408 с.
4. Виноградова В.Є. Управління конфліктами: навч. посіб. / Під заг. ред. Спунбер Діани, Горбового А.Ю., Халецької А.А. Київ, 2017. 53 с.
5. Вирішую конфлікти та будує мир навколо себе. Базові навички медіації однолітків: навч.- метод. посіб. / Андрєєнкова В.Л., Левченко К.Б., Матвійчук М.М., Дацко О.В. Київ: ФОП Нічога С.О. 2020. 200 с.
6. Гуменюк Л. Й. Соціальна конфліктологія: підручник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2015. 564 с.
7. Денисенко І. Д. Сучасна теорія конфлікту: проблеми експлікації, демаркації, класифікації. Український соціум. 2013. № 3. С. 32–43.
8. Долинська Л. В., Матяш-Заяц Л. П. Психологія конфлікту : навч. посіб. Київ : Каравела, 2019. 304 с.
9. Жекало Г. І. Природа та сутність політичного конфлікту. Грані. 2015. № 3. С. 45–49.
10. Луцишин Г.І. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. [для студентів, аспірантів і викл. вищ. навч. закл. освіти України]. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. 200 с.
11. Матвійчук Т. Ф. Конфліктологія: навч.-метод. посіб. Львів : Вид-во «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2018. 76 с.
12. Менеджмент соціальних конфліктів: метод. рекомендації [О. В. Івачевська, Н. С. Малєєва, І. В. Петренко, О. Г. Цукур] / за наук. ред. І. В. Петренко; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології, 2020. 77 с.

13. Петрінко В.С. Конфліктологія: курс лекцій, енциклопедія, програма, таблиці: навч. посіб. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 360 с.

14. Соціальний конфлікт: інноваційні комунікативні технології врегулювання: практичний посібник [Г. М. Бевз, І. В. Петренко, А. І. Гусєв, В. І. Давидов, О. В. Івачевська, Н. С. Малєєва, О. Г. Цукур] / за наук. ред. Г. М. Бевз, І. В. Петренко; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології, 2020. 144 с.

15. Трофименко А. В., Константинова Ю.В. Конфліктологія та теорія переговорів : навчальний посібник. Маріуполь : МДУ, 2020. – 375 с.

16. Abdalla A., Sender M. C. R. SIPPABIO. A Model for Conflict Analysis. 2019. URL: <https://inpeaceamr.com/wp-content/uploads/2020/06/Abdalla-C-R-SIPPABIO-February.pdf>

17. Olena V. Belkina-Kovalchuk, , Evgeniya A. Durmanenko, Tetyana A. Martyniuk, Victoria V. Petruk and Svitlana Yu. Cherneta. School Mediation as A Means of Preventing Social Maladjustment of Students from Risk Groups. JoJournal of Intellectual Disability - Diagnosis and Treatment, 2021, Vol. 9 No. 5, 546-554 <https://www.lifescienceglobal.com/pms/index.php/jiddt/article/view/8418>

Додаткова література

1. Бабанін С. В. Законодавче врегулювання медіації як соціальної послуги. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2020. № 43. С. 18 – 21. DOI: <https://doi.org/10.32841/2307-1745.2020.43.4>

2. Голова, Н. І. Медіація як соціальна технологія в роботі соціального працівника: принципи реалізації та технологічні умови. Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. 2022. № 1 (349). Ч.2. С. 106–116. DOI: [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2022-1\(349\)-2-106-116](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2022-1(349)-2-106-116)

3. Діалог у місцевих громадах: рекомендації для органів місцевого самоврядування. Київ, ІМіП, 2018. 22 с.

4. Котловий С. А. Медіація у роботі. Актуальні проблеми соціальної сфери : [зб. статей учнів, студ. і викл. за результатами конкурсних і кваліф. досл. / за заг.ред. Н.П. Павлик]. Житомир: Вид-во Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2019. Вид. 9. С.15-18.

5. Кругла Т. О. Сімейний конфлікт: причини виникнення, попередження, врегулювання. Медсестринство. 2017. № 4. С. 71–74.

6. Слюсарев І.О. Управління соціальними конфліктами в публічній сфері. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління. 2020. Т. 31 (70). № 5. С. 122–126.

7. Стандарти діалогу: визначення і принципи. Київ: ІМіП, 2018. 12 с. URL: http://ipc.org.ua/upload/resursi/IMIP-dialogue--Standards-24_03_18.pdf